

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Y

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche a soudkyň Mgr. Heleny Konečné a JUDr. Ivony Šubrtové, ve věci

žalobce: **V. K. P.**
zastoupený advokátem Mgr. Markem Sedlákem,
se sídlem Příkop 834/8, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí**
se sídlem Loretské náměstí 5, 118 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí ministra zahraničních věcí ze dne 18. 9. 2018, č. j. 130921-2/2018-OPL,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

- 1. Velvyslanectví České republiky v Hanoji (dále jen „*zastupitelský úřad*“) zveřejnilo dne 1. 2. 2018 na své úřední desce a webových stránkách informaci, že žadatelé o termíny

osobního podání žádosti o dlouhodobý či trvalý pobyt za účelem sloučení rodiny nebo za účelem studia si musí sjednat schůzku prostřednictvím e-mailu, do jehož předmětu musí uvést aktuální alfanumerický kód, zveřejněný na webových stránkách zastupitelského úřadu. Daný kód je platný do naplnění kapacity a obnovuje se po uplynutí čtyř týdnů. Zastupitelský úřad na webových stránkách dále uvedl, že nový kód bude zveřejněn 31. 5. 2018 v 11 hodin vietnamského času. Právnímu zástupci žalobce se v tento čas nepodařilo otevřít webové stránky z důvodu chyby na straně zastupitelského úřadu, a když se mu podařilo stránky po dvou hodinách otevřít a zaslat e-mail s aktuálním kódem, termín schůzky nebyl žalobci již poskytnut z důvodu naplnění kapacity zastupitelského úřadu. Téhož dne o několik hodin později zástupce žalobce náhodou zjistil, že pro podezření na manipulaci e-mailového objednávání byly objednávky zaslané pod původním kódem zrušeny a nový kód bude zveřejněn v 16 hodin vietnamského času. Po zveřejnění nového kódu zástupce žalobce zaslal opětovně zastupitelskému úřadu e-mail s žalobcovou objednávkou. Ani poté žalobci nebyl termín z důvodu naplněné kapacity zastupitelského úřadu poskytnut.

2. Žádostí ze dne 11. 6. 2018 se žalobce domáhal prostřednictvím svého zástupce upuštění od podmínky osobního podání pobytové žádosti ve smyslu § 169d odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Tuto žádost odůvodnil zejména tím, že postup pro sjednání schůzky, který zastupitelský úřad zveřejnil na úřední desce, nemá tento úřad pod kontrolou, a nedodrжуje ani vlastní pravidla, neboť nezachovává čtyřtýdenní lhůty pro zveřejnění nového kódu. Žádost byla doručena do datové schránky zastupitelského úřadu spolu s formulářem žádosti žalobce o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny.
3. Usnesením ze dne 18. 7. 2018, č. j. 2675/2018-HANOKO-3, zastupitelský úřad zamítl dle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců žádost žalobce o upuštění od povinnosti osobního podání pobytové žádosti a řízení o této žádosti zastavil (dále též „*prvostupňové rozhodnutí*“). Žalobce se bránil proti prvostupňovému rozhodnutí rozkladem, který byl rozhodnutím ministra zahraničních věcí ze dne 18. 9. 2018, č. j. 130921-2/2018-OPL, zamítnut a prvoinstanční rozhodnutí bylo potvrzeno (dále též „*napadené rozhodnutí*“).

II. Obsah žaloby

4. Žalobce namítl, že vzhledem k objektivním důvodům, pro něž nemohl podat žádost osobně ve smyslu § 169d odst. 2 zákona o pobytu cizinců, postupoval v souladu s § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců, ve znění novely účinné od 15. 8. 2017. Uvedl, že doložil v souladu s požadavky zákona důvody pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti a zastupitelský úřad měl v jeho případě upustit od povinnosti osobního podání pobytové žádosti. K žalobě přiložil *printscreeny* dvou e-mailových zpráv ze dne 31. 5. 2018, odeslaných v 7:44 hod. a v 14:22 hod. zastupitelskému úřadu, jejichž obsahem byly žádosti o sjednání termínu osobního podání žádosti žalobce o dlouhodobý pobyt za účelem sloučení rodiny, včetně příslušných alfanumerických kódů.
5. Žalobce zdůraznil, že na jeho případ dopadají závěry rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu vyslovené v rozsudcích ze dne 30. 5. 2017, č. j. 10 Azs 153/2016-52, a č. j. 7 Azs 227/2016-36, v nichž soud uzavřel, že žadatelé o pobytové oprávnění mají právo na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen

„Listina“). Toto právo zahrnuje předvídatelné a běžným žadatelem obvykle splnitelné procedurální podmínky podání a vyřízení žádosti, včetně možnosti podat žádost v reálném čase a lidsky důstojným způsobem. Žalobce doplnil, že se citované rozsudky sice vztahují na objednávací systém Visapoint, avšak přístup zastupitelského úřadu se nezměnil. Dodal, že se na jeho případ vztahují i závěry Nejvyššího správního soudu z rozsudku ze dne 31. 5. 2011, č. j. 9 Aps 6/2010-106, z něhož plyne, že jedním z významných aspektů spravedlivého řízení je přístup k orgánům veřejné moci na vnitrostátní úrovni.

6. Podle žalobce žalovaný nereagoval přímo přezkoumatelným způsobem na argumentaci uvedenou v žádosti o upuštění od podmínky osobního podání pobytové žádosti a v rozkladu, a nezabýval se tím, že objednávací systém do budoucna nezaručuje žalobci sjednání termínu k osobnímu podání pobytové žádosti.
7. Žalobce dále poukázal na skutečnost, že důvodem pro prominutí osobního podání žádosti mohou být i překážky na straně zastupitelského úřadu, konkrétně jeho nedostatečná kapacita nebo úmyslné regulování počtu podaných žádostí. Postup zastupitelského úřadu, který žalobci na základě e-mailů ze dne 31. 5. 2018, kdy si chtěl dvakrát sjednat schůzku k podání žádosti o pobyt, neposkytl žádný termín, označil za nezákonný. Podle žalobce zákon nepředpokládá, že by žadatelům nebyl poskytnut žádný termín. Objednávací systém označil za nepředvídatelný a uvedl, že není možné předpokládat, že stávající objednávací systém bude někdy v budoucnu funkční a umožní mu sjednat si termín k osobnímu podání žádosti. Kapacita objednávacího systému skrze e-mail je vyčerpána po krátké době. Žalobce uzavřel, že mu hrozí, že se bude roky pokoušet sjednat si termín, aniž se mu podaří osobně podat žádost o pobyt. Dodal, že zastupitelský úřad nemá postup pro sjednávání schůzek uveřejněný na úřední desce pod kontrolou a nedodržuje ani vlastní pravidla objednávání, neboť nezachovává lhůty čtyř týdnů pro zveřejnění nového alfanumerického kódu, ruší sjednané termíny z důvodu nespécifikovaného podezření na manipulaci s objednávacím systémem a vyhlašuje vzápětí nový kód. Namítl, že takový postup úřední deska zastupitelského úřadu neuvádí. Uvedl, že situace ze dne 31. 5. 2018 se opakovala i ve dnech 25. 6. 2018 a 20. 7. 2018, kdy se také pokoušel sjednat termín.
8. Žalobce závěrem žaloby namítl, že postup zastupitelského úřadu je v rozporu se směrnicí Rady 2003/86/ES ze dne 22. září 2003 o právu na sloučení rodiny (dále jen „*směrnice o právu na sloučení rodiny*“), která nepřipouští regulaci počtu podaných žádostí za účelem sloučení rodiny. Zakaz zavádění obdobných postupů podle žalobce vyplývá z čl. 8 citované směrnice, jenž zakazuje členským státům brát v úvahu při slučování rodin přijímací kapacitu, tedy zakazuje zavádět kvóty či regulovat počet podaných žádostí nebo povolených pobytů za účelem sloučení rodiny. Podle žalobce členské státy nesmí omezovat práva zaručená směrnicí o právu na sloučení rodiny nad rámec této směrnice, jež mu zaručuje právo na sloučení rodiny na území České republiky. Žalobce namítl, že podle čl. 3 odst. 5 směrnice o právu na sloučení rodiny nejsou členské státy oprávněny přijímat nad rámec uvedené směrnice vnitrostátní úpravu, která by obsahovala méně příznivé procesní i hmotněprávní podmínky pro žadatele usilující o sloučení rodiny. Z čl. 5 odst. 1, 2 a 3 citované směrnice podle žalobce vyplývá, že členské státy nejsou oprávněny podmiňovat zahájení řízení osobním podáním takové žádosti, nadto za splnění další podmínky týkající se požadavku sjednání termínu. Pro zavádění těchto postupů neobsahuje směrnice o právu na sloučení rodiny žádný podklad. Žalobce uzavřel, že buď

byl oprávněn podat žádost o pobyt za účelem sloučení rodiny i jinak než osobně, anebo měl zastupitelský úřad s odkazem na citovanou směrnici upustit od povinnosti osobního podání žádosti. Pokud by směrnice o právu na sloučení rodiny umožňovala uložit žalobci povinnost předem si sjednat termín pro podání žádosti, výslovně by k tomu členské státy opravňovala, jako je tomu v případě krátkodobých víz (zde žalobce odkázal na čl. 9 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. 7. 2009, o kodexu Společenství o vízech (dále jen „vízový kodex“).

9. S ohledem na shora uvedené důvody žalobce navrhl zrušit napadené rozhodnutí a vrátit věc žalovanému k novému projednání.

III. Vyjádření žalovaného

10. K okolnostem registrace dne 31. 5. 2018 žalovaný přisvědčil, že po zrušení objednávacího systému Visapoint byla pro sjednání termínu osobního podání žádosti o dlouhodobý nebo trvalý pobyt za účelem sloučení rodiny či studia zavedena registrace prostřednictvím e-mailu. Způsob registrace byl v souladu s § 169f zákona o pobytu cizinců zveřejněn na úřední desce i na webové stránce zastupitelského úřadu. Uvedl, že účelem tohoto objednávacího systému je náběr pobytových žádostí s ohledem na omezenou kapacitu zastupitelského úřadu, kdy pro úspěšnou registraci je nutné do předmětu e-mailové zprávy uvést aktuální alfanumerický kód, který platí jen do naplnění kapacity úřadu. Tento kód se obnovuje po uplynutí čtyř týdnů a jeho smyslem je zajistit v destinaci s vysokým počtem žadatelů, co do nejvyšší možné míry, jejich stejnou startovní pozici. Vzhledem k vysokému počtu žadatelů ve Vietnamu se nabízená volná místa zaplní ve velmi krátké době po zveřejnění kódu. Zároveň jsou žalovanému známy případy kybernetických útoků na webové stránky zastupitelského úřadu s cílem zvýhodnit některé žadatele. Žalovaný uvedl, že i přes přijímaná technická a organizační opatření směřující k lepšímu zabezpečení je nutné vypořádat se v případě zjištěného útoku s danou situací. V případě důvodného podezření na manipulaci s webovou stránkou po zveřejnění kódu je celý objednávkový termín zrušen a následně vypsán nový termín tak, aby se minimalizovala schopnost útočníků připravit nový kybernetický útok.
11. Žalovaný popsal kybernetický útok, k němuž došlo během objednávání termínů dne 31. 5. 2018. V 10:58 vietnamského času vypadl na zastupitelském úřadu elektrický proud a včasné zveřejnění kódu v 11:00 bylo znemožněno. V 11:03, když byl kód zveřejněn, nebylo možné webovou stránku otevřít a její nepřístupnost trvala 60 minut. Přesto bylo 60 volných slotů obsazeno již v 11:02, tj. v době, kdy teprve docházelo k editaci webových stránek po výpadku elektrického proudu. Z tohoto důvodu byl termín zrušen a v 16:00 vietnamského času vypsán nový termín s nově zveřejněným kódem, kdy nebyla žádná manipulace již zjištěna.
12. Žalovaný zdůraznil, že jádrem sporu je posouzení, zda představují shora popsané okolnosti objednání termínu dne 31. 5. 2018 případ překážky na straně zastupitelského úřadu odůvodňující vyhovění žádosti o upuštění od podmínky osobního podání pobytové žádosti. Podle žalovaného přitom o takový případ nejde. Uvedl, že vnější zásah do webových stránek neznamena nefunkčnost e-mailového objednávání termínů. Zastupitelský úřad naopak opakovaným vypsáním termínu a zveřejněním kódu zamezil vnější manipulaci a přispěl k transparentnosti systému a k rovnému přístupu k uchazečům.

13. Námitku týkající se postupu zastupitelského úřadu, který měl odporovat čl. 8 směrnice o právu na sloučení rodiny, žalovaný nepovažoval za důvodnou. Poukázal na formu dotčeného aktu Evropské unie a zdůraznil, že podstatou směrnic je stanovení cíle a rámce příslušné právní úpravy, přičemž volba konkrétní formy a prostředků je ponechána na členských státech. Čl. 5 směrnice o právu na sloučení rodiny neupravuje konkrétní náležitosti podání žádosti a nebrání členským státům upravit tyto podmínky (jako je např. povinnost předchozího objednání) ve vnitrostátním právu, a to při zachování zásady ekvivalence a efektivity. Výklad žalobce by podle žalovaného vedl k absurdním závěrům, podle nichž by členské státy musely přijímat žádosti nepřetržitě. Možnost pohovoru v § 5 odst. 2 citované směrnice podle žalovaného znamená, že daná směrnice počítá s oprávněním členského státu stanovit povinnost osobní přítomnosti pro podání žádosti. Dodal, že srovnávat směrnici o právu na sloučení rodiny s vízovým kodexem je nepřipadné. Vízový kodex, na rozdíl od směrnice, je přímo použitelným právním předpisem a obsahuje proto podrobnější procesní úpravu, kdy se od konkrétních procesních pravidel nelze odchýlit. Směrnice o právu na sloučení rodiny, na rozdíl od vízového kodexu, nepředstavuje úplnou harmonizaci procesních a hmotněprávních podmínek podávání žádostí o dlouhodobý pobyt za účelem sloučení rodiny. Směrnice ponechává členským státům volnost ohledně prostředků k dosažení stanovených cílů. Zatímco vízový kodex stanoví lhůtu, do které má být uskutečněna schůzka pro osobní podání žádosti, směrnice o právu na sloučení rodiny takovou lhůtu nevyžaduje.
14. Právo na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny podle žalovaného nebylo porušeno. Zdůraznil, že dle čl. 36 odst. 4 Listiny je toto právo aplikovatelné pouze za podmínek stanovených zákonem. Účelem úpravy sjednání termínu osobního podání žádosti v § 169f zákona o pobytu cizinců je zajistit efektivní zorganizování vízové agendy a realizaci požadavku osobního podání i v destinacích s vysokým počtem žadatelů o pobyt. Žalovaný zdůraznil, že tito žadatelé se nemohou objednat v libovolný okamžik, tj. kdykoli se o to pokusí.
15. Žalovaný rovněž doplnil, že žalobce podal zároveň i žalobu na ochranu před nezákonným zásahem (věc je vedena u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 3 A 131/2018), přičemž tvrzeným nezákonným zásahem byla právě nemožnost registrace dne 31. 5. 2018.
16. Na základě shora uvedeného navrhl žalobu zamítnout jako nedůvodnou.

IV. Replika žalobce

17. Žalobce zopakoval, že postup zastupitelského úřadu byl v rozporu se zákonem o pobytu cizinců, neboť nebyl zveřejněn na úřední desce zastupitelského úřadu a nerespektoval ani pravidla předem uveřejněná. Dále opakovaně zdůraznil, že zastupitelský úřad nemá objednávací systém pod kontrolou, a důsledky této situace nemohou být přenášeny na žadatele. Žalobce má tak za to, že podmínky pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti byly splněny. Rovněž navrhl, aby si soud od žalovaného vyžádal celkový počet přijatých e-mailů ke každému zveřejněnému alfanumerickému kódu.

V. Duplika žalovaného

18. Žalovaný v reakci na žalobcovu repliku uvedl, že zrušení termínu pro objednání osobního podání žádosti a vypsání nového termínu bylo bezprostřední reakcí na

nezákonný zásah cizího subjektu za účelem nápravy nezákonného stavu. Vymezil se vůči tvrzení, že postup zastupitelského úřadu byl nepředvídatelný a zdůraznil, že opačný přístup by znamenal porušení obecné právní zásady, podle níž nikdo nemůže mít prospěch z vlastního porušení práva.

19. Existence hackerských útoků na webové stránky s alfanumerickým kódem nezpochybňuje podle žalovaného funkčnost e-mailového objednávání. Podstatné podle něj je, aby státní správa dokázala na zjištěné útoky přiměřeně reagovat. Zopakoval, že zrušením termínů a vypsáním nových bylo cíleno na zajištění maximální rovnosti žadatelů a odrazení pachatelů útoků.
20. Rovněž upozornil, že k danému skutkovému stavu se již vyjádřil Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 4. 12. 2018, č. j. 3 A 131/2018-136, kterým zamítl žalobu na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného ze dne 31. 5. 2018.

VI. Skutkové a právní závěry krajského soudu

21. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle části třetí, hlavy první a druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, přičemž rozsah jeho přezkumu byl vymezen žalobními body (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.). O žalobě soud rozhodl bez nařízení jednání, neboť účastníci řízení s takovým postupem výslovně souhlasili (§ 51 odst. 1 věta první s. ř. s.).

Skutkový stav věci:

22. Ze správního spisu soud zjistil následující rozhodné skutečnosti:
23. Dne 22. 6. 2018 byla zastupitelskému úřadu doručena prostřednictvím zástupce žalobce žádost o upuštění od podmínky osobního podání žádosti o pobyt dle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců, ve vztahu k 35 žadatelům o pobyťová oprávnění, mezi nimiž byl uveden i žalobce. K této žádosti byl přiložen formulář žalobcovy žádosti o dlouhodobý pobyt za účelem sloučení rodiny. Jiné přílohy v žádosti o upuštění od podmínky osobního podání žádosti o pobyt nebyly uvedeny.
24. Žádost o upuštění od osobního podání žádosti o pobyt byla odůvodněna tím, že nelze předpokládat, že stávající objednávací systém bude někdy v budoucnu funkční a umožní žadatelům (tedy i žalobci) sjednat si termín k osobnímu podání žádosti. V žádosti bylo poukázáno, že dne 31. 5. 2018 v 11:00 vietnamského času se nepodařilo zástupci žalobce otevřít webovou stránku zastupitelského úřadu a zjistit aktuální alfanumerický kód, přičemž podle hlášení na PC šlo o chybu zastupitelského úřadu. Stejný problém se odehrál i při předchozím zveřejnění kódu. Když se asistentce žalobcova zástupce podařilo zhruba za dvě hodiny webovou stránku otevřít, zjistit zde uveřejněný alfanumerický kód a rozeslat e-maily všech žadatelů, kapacita zastupitelského úřadu byla již naplněna a termín schůzky nebyl žádnému z žadatelů poskytnut. Následnou kontrolou webové stránky bylo náhodou zjištěno, že zastupitelský úřad zveřejnil informaci o zrušení původního kódu i přihlášek z důvodu podezření na manipulaci e-mailového objednávání s tím, že v 16:00 vietnamského času bude zveřejněn nový kód. Po zveřejnění nového kódu asistentka zástupce žalobce rozeslala e-maily všech žadatelů, termín schůzky však zastupitelský úřad žádnému z nich neposkytl, opět z

důvodu naplnění své kapacity. Uvedený postup zastupitelského úřadu je v žádosti o upuštění od podmínky osobního podání žádosti o pobyt označen za nezákonný, sjednávání schůzek za nekontrolovatelné a objednávací systém za zmanipulovaný.

25. Žádost žalobce o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti o pobyt zastupitelský úřad prvostupňovým rozhodnutím zamítl dle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců a řízení o této žádosti zastavil. Následně ministr zahraničních věcí napadeným rozhodnutím zamítl rozklad žalobce proti prvostupňovému rozhodnutí a toto rozhodnutí potvrdil. Odůvodnění napadeného rozhodnutí uvádí, že zrušení objednávání termínů pro osobní podání žádosti o pobyt a stornování již zveřejněných alfanumerických kódů dne 31. 5. 2018 nemůže představovat důvod pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti. Zdůrazňuje se, že zatímco v jiných zemích objednávací systém funguje, ve Vietnamu je každý takový systém vystaven soustavným pokusům o prolomení. Dále se uvádí, že zastupitelský úřad reagoval na pokus o ovlivnění předem vypsání objednávání a jeho cílem bylo umožnit všem zájemcům ucházet se o sjednání termínu k podání pobytové žádosti za rovných podmínek.

Právní stav věci:

26. Na úvod soud upozorňuje, že v režimu žaloby proti rozhodnutí správního orgánu jsou správní soudy povolány k ochraně práv konkrétních účastníků v konkrétní věci (srov. ustanovení § 2 s. ř. s.). Žalobce je oprávněn dovolávat se pouze nezákonnosti nastalé ve své právní sféře a není oprávněn si osobovat námitky vyplývající z práv třetích osob (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 4. 2013, č. j. 1 Afs 12/2013-30, bod 19). Soud nemůže obecně posuzovat situaci ostatních žadatelů o pobytová oprávnění. Žalobce učinil předmětem soudního přezkumu rozhodnutí, jímž bylo potvrzeno usnesení zastupitelského úřadu o zastavení řízení o žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny a zamítnuta jeho žádost o upuštění od povinnosti osobního podání této pobytové žádosti. Soud se proto v rozsahu žalobních námitek zabýval tím, zda správní orgány nezákonným způsobem zasáhly do žalobcových veřejných subjektivních práv a zda existují důvody pro zrušení napadeného rozhodnutí.
27. Byť žalobce označil jako žalovaného ministra zahraničních věcí, žalovaným je v projednávaném případě Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. Z ustálené soudní praxe totiž plyne, že směřuje-li žaloba proti rozhodnutí vedoucího ústředního orgánu státní správy, je žalovaným tento ústřední orgán (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu z 10. 1. 2019, č. j. 7 Azs 341/2018-35, z 19. 12. 2018, č. j. 8 Azs 276/2018-47, nebo z 21. 11. 2018, č. j. 9 Azs 372/2018-25).
28. Po provedeném přezkumném řízení soud dospěl k závěru, že žaloba **není důvodná**.
29. Zákon o pobytu cizinců upravuje povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území (dále jen „*společné soužití rodiny*“) v § 42a a násl. Cizinec, který je manželem cizince s povoleným pobytem na území, je oprávněn tuto žádost podat na zastupitelském úřadu (srov. § 42a odst. 1 písm. a), odst. 4 zákona o pobytu cizinců).
30. Na základě § 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců je cizinec povinen podat žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu osobně. Osobním podáním žádosti se podle § 169d odst. 2 věta první citovaného zákona rozumí „*úkon žadatele, při kterém se žadatel osobně dostaví ke správnímu orgánu, u kterého má být žádost podána, a osobě přímo*“

se podílející na výkonu pravomoci správního orgánu určené k přijetí žádosti podá žádost v době určené pro jednotlivé druhy a účely pobytových oprávnění a ve formě a způsobem, který stanoví tento zákon.“ Na základě § 169f zákona o pobytu cizinců je přitom žadatel povinen si předem sjednat termín osobního podání žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu způsobem, který zastupitelský úřad zveřejní na své úřední desce.

31. V odůvodněných případech může zastupitelský úřad zvolit mimořádný postup spočívající v upuštění od podmínky osobního podání žádosti. Podle § 169d odst. 3 věty první až třetí zákona o pobytu cizinců *„zastupitelský úřad může v odůvodněných případech od povinnosti osobního podání žádosti upustit, pokud současně s doručením žádosti cizinec doloží důvody pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti. Řízení je v případě podle věty první zahájeno dnem, kdy žádost došla zastupitelskému úřadu. Neupustí-li zastupitelský úřad v případě podle věty první od povinnosti osobního podání žádosti, řízení o žádosti usnesením zastaví.“*
32. Požadavkem osobní formy podání žádosti o vybrané pobytové tituly se již zabýval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku z 30. 5. 2017, č. j. 10 Azs 153/2016-52. Dospěl k závěru, že zakotvení povinnosti osobního podání žádosti je legitimní a souladné s ústavně zaručeným právem domáhat se stanoveným postupem svého práva u správního orgánu ve smyslu čl. 36 odst. 1, odst. 2 Listiny. V citovaném rozhodnutí Nejvyšší správní soud výslovně uvedl, že *„[z]ejména pokud správní orgány adekvátně využívají ustanovení o možnosti upustit od osobního podání žádosti (§ 169 odst. 14 věta druhá, § 170 odst. 1 věta druhá), není důvodu o ústavní konformitě povinnosti osobního podání žádosti o některá povolení k pobytům či o některá víza jakkoli pochybovat.“* Osobní podání žádosti zákonodárce vyžaduje za legitimním účelem, neboť slouží k ověření totožnosti a motivace žadatele, včetně jeho osobních a jiných poměrů, jakož i ke zvážení bezpečnostního rizika a dalších aspektů nutných pro posouzení, zda bude žádosti vyhověno.
33. Žalobce má jako cizinec právo podat žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu. Toto právo však zákonodárce podmínil předchozím splněním procedurálních podmínek, mimo jiné právě i sjednáním termínu osobního podání žádosti takovým způsobem, který zastupitelský úřad zveřejní na své úřední desce. Jak zdůraznil i Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 23. 2. 2018, č. j. 5 Azs 312/2017-33, sjednávání termínů musí zohledňovat organizační, technické a personální možnosti daného zastupitelského úřadu, jakož i výši poptávky po těchto termínech. Lze odkázat též na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 8. 2012, č. j. 8 As 90/2011 - 62, publikovaný pod č. 2756/2013 Sb. NSS, kde soud uvedl, že *„žadatel o vízum, jakkoli nemá právní nárok na vstup do České republiky, má právo na spravedlivý proces (čl. 36 odst. 1 Listiny) při vyřizování žádosti o takový vstup. Toto právo v sobě zahrnuje především předvídatelné a běžným žadatelem obvykle splnitelné procedurální podmínky podání a vyřízení žádosti, k nimž je nutno počítat i možnost podat žádost v reálném čase a lidsky důstojným způsobem, například bez nutnosti obracet se na neoficiální zprostředkovatele.“* Z již citovaného rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2017, č. j. 10 Azs 153/2016-52, rovněž vyplývá, že žádost podaná mimo předpokládané podmínky bude přípustná tehdy, pokud se žadatel opakovaně pokouší sjednat si osobní termín podání žádosti skrze objednávací systém, avšak veřejná správa mu v přiměřené lhůtě neposkytne možnost podat žádost postupem standardně předpokládaným v zákoně.

34. Žalobce tvrdil, že měl objektivní důvody vylučující osobní podání žádosti. Dne 22. 6. 2018 doručil zastupitelskému úřadu spolu s dalšími 35 žadateli o pobytová oprávnění žádost o upuštění od podmínky osobního podání žádosti. Tuto žádost odůvodnil tím, že byl dne 31. 5. 2018 dvakrát neúspěšný ve sjednání si schůzky na zastupitelském úřadu k podání žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny. Postup zastupitelského úřadu, který žalobci na základě e-mailů ze dne 31. 5. 2018, kdy si chtěl dvakrát sjednat schůzku, neposkytl žádný termín, žalobce označil za nezákonný a objednávací systém za nekontrolovatelný. Uvedl, že mu tento systém nezaručuje do budoucna reálnou možnost podat osobně pobytovou žádost.
35. V projednávané věci je předmětem sporu, zda shora popsané skutkové okolnosti, které nastaly dne 31. 5. 2018 a vedly zastupitelský úřad k vypsání nových termínů a ke zveřejnění nového alfanumerického kódu na webové stránce, představují důvod pro to, aby zastupitelský úřad vyhověl žádosti žalobce o upuštění od podmínky osobního podání pobytové žádosti.
36. Ustanovení § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců kombinuje správní uvážení s neurčitým právním pojmem „odůvodněných případů“, v důsledku čehož je diskreční pravomoc správního orgánu omezena (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2011, č. j. 5 As 47/2011-77). Zastupitelský úřad nepovažoval žalobcův případ za odůvodněný, a proto neshledal ani prostor pro správní úvahu, zda upustí od podmínky osobního podání žádosti. Výklad pojmu odůvodněný případ a podřazení zjištěného skutkového stavu pod neurčitý právní pojem je otázkou výkladu neurčitého právního pojmu a podřazení skutkového stavu pod tento právní pojem, nikoli předmětem správního uvážení. Uvedená otázka proto podléhá úplnému soudnímu přezkumu (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2014, č. j. 8 As 37/2011-154).
37. Upuštění od podmínky osobního podání žádosti je výjimečným postupem, který by měl být využíván v situacích, kdy by bylo trvání na osobním podání žádosti pro žadatele tvrdé a z hlediska veřejné správy nerozumné (srov. též rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 8. 2015, č. j. 6 Azs 77/2015 - 36, ze dne 27. 7. 2016, č. j. 10 Azs 219/2015 - 67, či ze dne 8. 9. 2016, č. j. 10 Azs 163/2016 - 37). Jak zdůraznil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 31. 5. 2011, č. j. 9 Aps 6/2010-106: *„Prostřednictvím daného institutu lze tedy zohlednit situace, které budou cizinci důvodně bránit v osobním podání žádosti přímo na zastupitelském úřadě. O jaké typové případy v praxi půjde, zda se má jednat pouze o případy překážek osobní účasti, které jsou na straně cizince, nebo též o případy překážek na straně zastupitelského úřadu, zákon o pobytu cizinců žádným způsobem ani neupravuje ani nenaznačuje. Každé takové posouzení tedy závisí na úvaze zastupitelského úřadu, který by měl při svém rozhodování zohlednit všechny v daném čase a dané zemi existující podstatné okolnosti.“* Důvody znemožňující podání žádosti o pobytové oprávnění přitom mohou nastat i na straně zastupitelského úřadu. V rozsudku ze dne 9. 8. 2018, č. j. 9 Azs 213/2018-22, Nejvyšší správní soud uzavřel, že *„[p]od pojem „odůvodněné případy“ tedy budou spadat nejen situace, kdy je objektivně nemožné se dostavit k zastupitelskému úřadu, ale rovněž situace, kdy je dostupnost zastupitelského úřadu objektivně velmi ztížena. Lze uvažovat i o situaci, kdy samotný zastupitelský úřad může mít např. natolik závažné provozní problémy, že nebude možné jej osobně navštívit.“*
38. Žalobce byl povinen uvést v žádosti o upuštění od osobního podání pobytové žádosti konkrétní důvody, proč měl být právě jeho případ „odůvodněným“, v němž by

zastupitelský úřad neměl trvat na podmínce osobního podání žádosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2016, č. j. 10 Azs 219/2015-67), a současně byl povinen tvrzené skutečnosti doložit (srov. dikci § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 8. 2015, č. j. 6 Azs 77/2015-36). Žalobce podal spolu s dalšími 35 žadateli o pobytová oprávnění jednotnou žádost o upuštění od podmínky osobního podání žádosti. V ní spojil důvody pro upuštění od osobního podání pobytové žádosti s průběhem objednávání se k termínu osobního podání dne 31. 5. 2018, kdy žalobce ani další žadatelé nebyli úspěšní a nezískali termín k osobnímu podání svých žádostí. Daného dne však došlo ke kybernetickému útoku na webovou stránku zastupitelského úřadu. V důsledku uvedeného útoku bylo uchazečům o volné termíny znemožněno dozvědět se včas nově zveřejněný alfanumerický kód, který uchazeči potřebovali k odeslání své e-mailové objednávky k termínu osobního podání žádosti o pobyt. Mezi žalobcem a žalovaným přitom není sporu, že webová stránka zastupitelského úřadu byla ve stanovený čas 11:00 hod. vietnamského času i několik hodin poté nedostupná, a přesto byly v mezidobí volné termíny některými uchazeči zaplněny. Pokud by zastupitelský úřad daného dne nezrušil takto vypsané termíny i alfanumerický kód a nevypsal vzápětí termíny nové spolu se zveřejněním nového kódu, došlo by k porušení zásady rovnosti žadatelů o pobytová oprávnění. Žadatelům, mezi nimiž byl i žalobce, kteří dne 31. 5. 2018 čekali na zveřejnění kódu a v důsledku kybernetického útoku na webovou stránku nemohli ani zjistit nový alfanumerický kód, by totiž bylo řádné objednání se k termínu schůzky zcela znemožněno. Rychlá reakce zastupitelského úřadu se tudíž soudu jeví jako jediná možná, pokud měla být zachována rovnost uchazečů o termíny a stejné podmínky pro všechny žadatele o pobytová oprávnění.

39. Pokud žalobce odkazoval též na průběh e-mailového objednávání ve dnech 25. 6. 2018 a 20. 7. 2018, soud konstatuje, že žalobce jednak zůstal v obecné rovině tvrzení (své pokusy o sjednání termínu osobního podání žádosti v těchto dnech nedoložil), jednak se domáhal mimořádného postupu spočívajícího v upuštění od podmínky osobního podání žádosti již před uvedenými dny. Žádost o upuštění od podmínky osobního podání pobytové žádosti je totiž datována již dnem 11. 6. 2018.
40. Situace dne 31. 5. 2018, kdy došlo ke zveřejnění (mimo předem stanovenou hodinu a den) nového alfanumerického kódu, byla zapříčiněna vnějším ovlivněním systému sjednávání schůzek a jednalo se o mimořádnou situaci, která vedla k nutnosti anulovat výsledky sjednávání termínů na základě původního kódu. K dané situaci ze dne 31. 5. 2018 se již vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 14. 11. 2019, č. j. 1 Azs 217/2019-32. Soud zde zdůraznil, že se jednalo o mimořádný případ, který odůvodnil i následný postup zastupitelského úřadu, jenž bezprostředně po odstranění problémů zveřejnil ještě v týž den nový alfanumerický kód. Zdejší soud zcela souhlasí s názorem vyjádřeným v citovaném rozhodnutí, a sice že nešlo o „dřívější“ zveřejnění kódu v rozporu s uveřejněnými podmínkami (podle nastavených pravidel měl být nový kód zveřejňován každé čtyři týdny), jak namítl žalobce, nýbrž o nahrazení kódu, který byl téhož dne již jednou zveřejněn. Situace nebyla standardní a nijak necharakterizovala daný systém objednávání. Proto nelze souhlasit s názorem, podle něhož je nutno na základě zjištěných skutečností o fungování systému sjednávání schůzek hodnotit daný systém jako netransparentní, nepředvídatelný a nekontrolovatelný. Systém e-mailového objednávání byl totiž za standardních podmínek nastaven tak, že uchazeči dopředu věděli o přesném datu a hodině, kdy bude zveřejněn nový alfanumerický kód, a z posouzení

jednoho dne funkčnosti tohoto systému, během něhož došlo ke kybernetickému útoku (31. 5. 2018), nebylo možné činit obecné závěry (srov. zejména body 31 a 32 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 11. 2019, č. j. 1 Azs 217/2019-32).

41. Skutkově totožné události jako v projednávané věci byly posuzovány i v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2019, č. j. 9 Azs 440/2018-44, kde se soud zabýval tvrzeným nezákonným zásahem spočívajícím v nepřidělení termínu k osobnímu podání žádosti právě dne 31. 5. 2018. Shora zmíněný postup zastupitelského úřadu Nejvyšší správní soud neshledal nezákonným, naopak konstatoval, že „[z]e zjištěného skutkového stavu nevyplynulo, že by tento systém fungoval svévolně, neprůhledně, diskriminačně, neracionálně či neférově. V případě stěžovatelů ani nelze hovořit o tom, že by jim tento systém dlouhodobě znemožňoval podat žádost o udělení povolení k dlouhodobému či trvalému pobytu, neboť zásahovou žalobu podali již po dvou neúspěšných pokusech o sjednání termínu, které učinili v jeden den. Úkolem soudů ve správním soudnictví není předcházet budoucím a hypotetickým nezákonným zásahům. V projednávaném případě sice došlo k výpadku webových stránek žalovaného, kde byl zveřejněn alfanumerický kód, tento výpadek však žalovaný dostatečně vysvětlil tím, že se jednalo o cílený útok. Případné manipulaci a s ní spojeným znevýhodněním poctivých žadatelů žalovaný zabránil a podmínky pro žadatele narovnal tím, že žádosti o sjednání termínu podané při tomto výpadku anuloval a zveřejnil nový alfanumerický kód společně s novým termínem pro sjednávání termínů osobního podání žádosti. Ani tento postup nelze považovat za libovolný či neracionální, a tudíž za nezákonný ve smyslu vymezeném výše citovanou judikaturou.“ S vysloveným názorem se zdejší soud zcela ztotožnil.
42. Soud nesouhlasí s názorem žalobce, podle kterého by měl správní orgán nahlížet na průběh e-mailového objednávání k termínům dne 31. 5. 2018 jako na odůvodněný případ, kdy lze upustit od podmínky osobního podání pobytové žádosti. Uvedený výklad by vedl k absurdnímu závěru, podle něhož u všech žadatelů, kteří se daného dne, kdy proběhl kybernetický útok, pokusili neúspěšně registrovat skrze e-mail k termínu schůzky, půjde o odůvodněný případ k upuštění od podmínky osobního podání jejich žádosti. Situace žalobce se totiž nijak neliší od situace ostatních žadatelů, kteří se daného dne pokoušeli rovněž registrovat k termínu schůzky na zastupitelském úřadu skrze e-mail a čekali na zveřejnění alfanumerického kódu. Mimořádný institut upuštění od podmínky osobního podání žádosti, kterou stanovil zákon o pobytu cizinců v § 169d odst. 3, nelze aplikovat plošně na všechny žadatele, kteří hodlali v den, kdy došlo ke kybernetickému útoku, získat termín schůzky. Od osobního podání žádosti mohlo být upuštěno pouze v konkrétních a odůvodněných případech, ve kterých by byla zákonná podmínka osobního podání pro konkrétního žadatele nepřiměřeně tvrdá a přísná.
43. Ačkoli žalobce opakovaně poukazoval na to, že doložil objektivní důvody pro upuštění od podmínky osobního podání žádosti, obsah spisu tomuto tvrzení neodpovídá. Žalobce žádné takové důvody správním orgánům nedoložil a žádost o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti o pobytové oprávnění odůvodnil pouze odkazem na průběh e-mailového objednávání dne 31. 5. 2018. Žalobce neuvedl, jak dlouho nebo v jakém předchozím časovém období se konkrétně on sám (či jeho zástupce) marně pokoušel sjednat si termín osobního podání žádosti o dlouhodobý pobyt, a neuvedl to ani v žalobě. Žaloba je obecná, stejně jako žádost o upuštění od podmínky osobního podání pobytové žádosti. Žalobce neuvedl, proč právě on sám nemá, na rozdíl od ostatních žadatelů o pobytová oprávnění ve Vietnamu, šanci sjednat si v přiměřeném časovém

horizontu termín skrze nový e-mailový objednávací systém. Proto nesplnil podmínky stanovené § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Z jeho tvrzení nevyplývají žádné skutečnosti, pro které by bylo možné považovat jeho případ, na rozdíl od situace mnoha jiných žadatelů o pobytová oprávnění ve Vietnamu, za odůvodněný případ umožňující zvolit mimořádný postup a upustit od podmínky osobního podání žádosti.

44. Lze dodat, že soud nepovažoval na potřebné vyžádat si od žalovaného celkový počet přijatých e-mailů ke každému zveřejněnému alfanumerickému kódu, neboť takové doklady by nevypovídaly nic o případě žalobce. Správní orgány tedy nepochybily, pokud případ žalobce nepodřadily pod kategorii neurčitého právního pojmu „odůvodněných případů“ ve smyslu § 169d odst. 3 zákona o pobytu. Zastupitelský úřad neměl prostor pro správní úvahu, zda upustí či neupustí od podmínky osobního podání žádosti o pobytové oprávnění.
45. Pouze ve stručnosti soud konstatuje, že se neztotožnil ani s obecnou žalobní námitkou, podle níž žalovaný nereagoval přímo přezkoumatelným způsobem na žalobcovu argumentaci a nezabýval se tím, že objednávací systém nezaručuje do budoucna žalobci sjednání termínu k osobnímu podání žádosti o pobyt. Žádost o upuštění od podmínky osobního podání žalobce formuloval ryze obecně, shodně jako v případě dalších 35 žadatelů. Neuvedl, jak dlouho před datem 31. 5. 2018 se on sám pokoušel sjednat si termín k osobnímu podání žádosti. Pouhé dva pokusy ze dne 31. 5. 2018, kdy druhý pokus žalobce učinil jen díky zrušení prve zveřejněného kódu (tj. fakticky se z jeho strany jednalo o pokus jediný), nepředstavují odůvodněný případ pro upuštění od podmínky osobního podání žádosti o pobyt, jak bylo již shora vysvětleno. Jelikož žalobcova argumentace v průběhu správního řízení zůstala v obecné rovině, správní orgány na ní reagovaly adekvátním, stručným a přezkoumatelným způsobem. Žalovaný uvedl, z jakých skutečností vycházel a proč považoval námitky žalobce za nerozhodné, i jakými úvahami se řídil a podle které právní normy rozhodl. Reakci žalovaného na argumentaci žalobce proto soud neshledal nepřezkoumatelnou.
46. Soud nepovažoval za důvodnou ani námitku, podle níž postup zastupitelského úřadu, jímž reguluje počet podaných žádostí za účelem sloučení rodiny, odporuje směrnici o právu na sloučení rodiny. Nelze totiž souhlasit s názorem, že zákaz zavádění kvót či zákaz regulace počtu podaných žádostí nebo povolených pobytů za účelem sloučení rodiny vyplývá z čl. 8 citované směrnice. Čl. 8 směrnice o právu na sloučení rodiny se týká jiné problematiky. Ve vztahu k podání žádosti o sloučení rodiny totiž stanoví, že jestliže právní předpisy členského státu berou v úvahu přijímací kapacitu, pak může být zavedena nejvýše tříletá čekací lhůta od podání žádosti o sloučení rodiny do vydání povolení k pobytu rodinným příslušníkům. Regulace počtu podaných žádostí o pobyt za účelem sloučení rodiny se citovaný článek netýká.
47. Soud rovněž upozorňuje, že směrnice, na rozdíl od nařízení, nejsou přímo použitelným právním předpisem sekundární normotvorby Evropské unie. Jak zdůraznil žalovaný ve svém vyjádření k žalobě, směrnice jsou ve smyslu čl. 288 Smlouvy o fungování Evropské unie pro členské státy závazné co do požadovaného výsledného stavu. Volba prostředků k dosažení výsledného stavu je však ponechána na členských státech. Proto není přiléhavé srovnávat uložení povinností členskými státy na základě vízového kodexu, jenž je nařízením, s úpravou obsaženou ve směrnici o právu na sloučení rodiny.

48. Směrnice o právu na sloučení rodiny dále neupravuje konkrétní náležitosti podání žádosti a nebrání členským státům zvolit pro přijetí žádosti způsob osobního podání. Jak uvedl ve svém vyjádření žalovaný, daná směrnice stanoví společná kritéria pro podmínky uplatňování práva na sloučení rodiny. Procesní pravidla posuzování žádosti o sloučení rodiny i postup projednávání vstupu a pobytu členů rodiny by měla vést k tomu, aby postupy členských států byly s ohledem na běžné pracovní zatížení jejich správních orgánů účinné, snadno zvládnutelné, průhledné a spravedlivé, a dotčeným osobám nabízely odpovídající právní jistotu (srov. zejména recitály 6 a 13 směrnice o právu na sloučení rodiny). Stát smí zavést určitá organizační pravidla pro podávání žádostí právě proto, aby umožnil efektivní zpracování vyššího počtu takových žádostí, byť musí zaručit, že organizační pravidla nebudou představovat faktickou překážku podávání žádostí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 8. 2012, č. j. 8 As 90/2011-62).
49. S ohledem na shora uvedené důvody soud neshledal, že by byl žalobce rozhodnutím žalovaného správního orgánu nezákonným způsobem zkrácen na svých právech. Žalobu proto zamítl jako nedůvodnou (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

V. Náklady řízení

50. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce, který nebyl ve věci úspěšný, nemá ani právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný náhradu nákladů řízení nepožadoval, a soudu není známo, že by mu nad rámec jeho správní činnosti vznikly nějaké další náklady.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Hradec Králové 20. srpna 2020

JUDr. Jan Rutsch v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení: R. V.